

Vastaus Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ja 20 muun valtuutetun aloitteeseen kotoutumisesta ruotsiksi / PT (kvalt)

VD/694/00.02.00.03/2025

PT/ST-V/SL/HL/PK/MI/JK

Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmä sekä 20 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vuoden 2025 alussa voimaan tulleen uuden kotoutumislain mukaan päävastuu kotouttamisesta siirtyy kunnille. Vastedes kunnat vastaavat myös työnhakijoille suunnatuista palveluista.

Hallitusohjelman kirjauksen mukaan tavoitteena on, että noin 5–10 % maahanmuuttajista kotoutetaan tulevaisuudessa ruotsiksi. Kansalliskielistrategian mukaan ruotsin kielellä kotoutuvien määrä tulisi suhteellisesti vastata vähintään ruotsinkielisten osuutta väestöstä. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan vielä paljon työtä, varsinkin kun kotoutuminen koskee koko yhteiskuntaa.

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 14.4.2023/681 mukaisesti maahanmuuttajan on voitava tehdä aktiivinen valinta kotoutumiskielen suhteen, ruotsi tai suomi. Suuri haaste on edelleen, että viranomaiset eivät informoi maahanmuuttajaa oikeudesta kotoutumiseen ruotsiksi. Virkailijan asenne saattaa olla ratkaiseva, mutta viranomaisten keskuudessa on myös paljon tietämättömyyttä ruotsinkielisestä kotoutumispolusta. Tästä suora seuraus on, että edelleen moni kaksikielinen kunta kotouttaa vain suomeksi, vaikka maahanmuuttaja itse on joissain tapauksissa toivonut kotoutumista ruotsiksi.

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio on kuntien lakisääteinen tehtävä vuodesta 2025 alkaen. Yhteiskuntaorientaatio on lakisääteinen, henkilön omalla kielellä toteutettava koulutus, jolla tuetaan Suomeen hiljattain muuttaneiden kotoutumista ja joka koskee kaikkia maahanmuuttajia. On tärkeää, että maahanmuuttaja yhteiskuntaorientaation yhteydessä saa tietoa Suomen ja kunnan kaksikielisyydestä, jotta hän saa selkeän kuvan maan kaksikielisyydestä ja voi näiden tietojen perusteella tehdä harkitun valinnan kotoutumiskieliltä koskien.

Ruotsinkielisen kotouttamisen kannalta keskeiset kaksi toimijaa ovat vapaan sivistystyön ja kolmannen sektorin järjestöt. Valtaosa ruotsiksi kotoutuvista kotoutuu vapaan sivistystyön vapaaehtoisten opintojen kautta. Kansalliskielistrategiassa todetaan, että ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen tarjontaa olisi lisättävä, jotta se olisi tosiasiallinen vaihtoehto. Kolmas sektori vastaa muun muassa ohjauksesta, neuvonnasta ja tiedottamisesta, ja voisi vastata myös monikielisestä yhteiskuntaorientaatiosta. Kolmannen sektorin merkitys kotouttamisessa kasvaa tulevaisuudessa. Vapaan sivistystyön ja kolmannen sektorin kokemusta ja tietoa kotoutumisesta ruotsiksi tulisi hyödyntää myös tulevaisuudessa ja yhdistää muuhun kunnalliseen kotouttamistyöhön. Kokemus on osoittanut, että kunnan, kolmannen sektorin ja vapaan sivistystyön yhteistyö on toimivaa ja kustannustehokasta.

On tärkeää, että kaksikieliset kunnat varaavat resursseja sekä suomen- että ruotsinkielisen kotoutumispolun koordinointiin, suunnitteluun ja niistä tiedottamiseen sekä maksuttomaan kieltenopetukseen molemmilla kansalliskielillä. Ruotsinkielistä kotoutumista toivovien maahanmuuttajien määrä yksittäisessä kunnassa on joissakin tapauksissa suhteellisen pieni. Useat kunnat voisivat mainiosti tehdä yhteistyötä sen suhteen, miten ruotsinkielinen kotouttaminen ratkaistaan, jotta maahanmuuttajille voitaisiin tarjota kotoutumista ruotsiksi sekä järjestää

ruotsinkielistä kotoutumiskoulutusta. Kuntien välisellä yhteistyöllä varmistettaisiin myös maahanmuuttajien parempi ja kattavampi kotouttamispolku.

Edellä esitetyn perusteella me allekirjoittaneet, Ehdotamme, että kaupunki selvittää, miten kaupungissa viestitään oikeudesta ruotsinkieliseen kotoutumiseen ja sen toteutumisesta. Olemassa olevat henkilöresurssit tulisi myös selvittää sen varmistamiseksi, että ne riittävät koordinoimaan, suunnittelemaan ja tiedottamaan tasavertaisista kotoutumispalveluista sekä kotoutumiskoulutuksesta molemmilla kansalliskielillä.”

Kaupunginvaltuusto 27.1.2025 § 23

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite: allekirjoitettu Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän sekä 20 muun valtuutetun aloite kotoutumisesta ruotsiksi

Työllisyyden ja kotoutumisen palvelualue toteaa vastauksena seuraavaa:

Aloitteessa ehdotettiin kaupungin selvittävän, miten kaupungissa viestitään oikeudesta ruotsinkieliseen kotoutukseen ja sen toteutumisesta. Aloitteessa pyydettiin myös henkilöresurssien selvittämistä sen varmistamiseksi, että kummankin kansalliskielen kotoutumispolkujen mukaisten palveluiden koordinointiin ja niistä tiedottamiseen jää riittävät edellytykset. Nämä ovat tärkeitä huomioita, sillä Vantaan kaupungin vuosien 2023–2026 kotouttamisohjelmassa on asetettu tavoitteeksi ruotsinkielisten kotoutumispolkujen varmistaminen vieraskielisille vantaalaisille yhdessä pääkaupunkiseudun muiden kuntien kanssa.

Työllisyyden ja kotoutumisen palveluiden näkökulmasta kaksikielisten kotoutumisen polkujen tasavertainen mahdollisuus toteutuu ensisijaisesti kahden keskeisen tekijän yhteisvaikutuksista. Yhtäältä siinä, että yksilötasolla kotoutumisen polun eri vaiheissa asiakkaalle tarjotaan mahdollisuutta kotoutumiseen niin suomeksi kuin ruotsiksikin ja toisaalta siinä, että uuden lain mukainen kotoutumisohjelma mahdollistaa palvelutarjottimen, jossa eri kieliset palvelu- ja koulutusvaihtoehdot tuodaan tasavertaisesti kotoutujan saataville. Vantaalla kehitteillä olevan kotoutumisohjelman verkkoversiosta tullaan tilaamaan myös ruotsinkielinen käännös. Kotoutumisohjelma edellyttää kaupungilta kuitenkin myös kehittämistyötä, sillä olemassa olevat vaihtoehdot kaksikielisellä palvelupolulla eivät ole verkossa vielä riittävän kattavasti.

Aloitteessa ilmaistiin hyvin perusteltu huoli siitä, että viranomaiset eivät informoi riittävästi oikeudesta kotoutua ruotsiksi tai tilanteista, joissa heillä itsellään ei ole siitä riittävästi tietoa. Ruotsinkielisen kotoutumispolun vaihtoehto pyritään työllisyyden ja kotoutumisen palveluissa tuomaan järjestelmällisesti esiin alkukartoituksen yhteydessä pian kotoutujan tultua työllisyyden ja kotoutumisen palveluiden asiakkaaksi. Henkilöstön osaamista ja palvelualueen sisäistä viestintää pyritään kuitenkin tällä alueella kehittämään lisää. Esimerkiksi heinäkuun 2025 alussa palvelualueen intranet-sivuilla julkaistiin juttu ruotsinkielisistä kotoutumispalveluista otsikolla ”*Visste du att man kan integrera sig på svenska i Vanda?*”. Jutulla oli yli 300 lukukertaa heinäkuun loppuun mennessä (vrt. palvelualueella on noin 300 työntekijää). Olennaisimmassa asemassa kotoutumispoluista tiedottamisessa on kuitenkin perehdytys, jota kotoutuja-asiakkaita palvelevat asiantuntijat saavat tiimeissään.

Sekä ruotsiksi että suomeksi kotoutuvien kotoutumiskoulutuksissa tehdään pääkaupunkiseututasoista yhteistyötä. Koulutushankintoja ohjaavan pääkaupunkiseudun kuntien puitejärjestelyn lisäksi myös vapaan sivistystyön rooli korostuu vahvasti. Vantaan työllisyyden ja kotoutumisen palveluissa oli vuoden 2025 huhtikuussa 30 työnhakija-asiakasta, joiden ensisijainen palvelukieli oli ruotsi tai jotka saivat ruotsinkielisiä kotoutumisen palveluja (tilanne 24.4.2025). Heidän joukossaan oli sekä ruotsinkielisiin kotoutumiskoulutuksiin osallistuvia että muita kotoutumisajan palveluita saavia asiakkaita.

Vantaalaisten kotoutujien ruotsinkielinen kotoutumiskoulutus toteutetaan omaehtoisina opintoina Helsingin kaupungin ruotsinkielisen työväenopiston Arbiksen järjestämänä. Tämä mahdollistaa riittävän suuret ryhmät koulutuksen toteutumiseksi. Arbis-yhteistyössä selvitetään vuoden 2025 aikana myös mahdollisuutta järjestää kotoutumiskoulutusta työvoimakoulutuksena. Vantaan kaupungin työllisyyden ja kotoutumisen palveluissa ruotsiksi kotoutuvia palvelee kaksi ruotsinkielistä asiantuntijaa, joista toinen työskentelee 30 vuotta täyttäneiden ja toinen alle 30-vuotiaiden kotoutuja-asiakkaiden parissa.

Aloitteessa viitattiin myös monikieliseen yhteiskuntaorientaatioon, jonka toteutus on 1.1.2025 voimaan tulleen lain (laki kotoutumisen edistämisestä 381/2023) mukainen lakisääteinen tehtävä kunnille. Yhteiskuntaorientaatioihin osallistuvat kotoutujat saavat omalla äidinkielellään tai muulla ymmärrettävällä kielellä tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, sen historiasta ja instituutioista. Kaksikielisyys on luonteva osa opetussisältöä yhteiskuntaorientaatiossa. Yhteiskuntaorientaatioiden painopisteet ovat luonteensa mukaisesti laajoissa yhteiskunnallisissa teemoissa, jotka soveltuvat suomalaiseen yhteiskuntaan asuinkunnasta riippumatta. Työllisyyden ja kotoutumisen palvelualue tekee jo yhteistyötä yhteiskuntaorientaatiokurssien järjestämiseksi vapaan sivistystyön toimijoiden kanssa, mutta tämän yhteistyön tiivistämiselle ja laajentamiselle on tarvetta mahdollisuuksien mukaan. Vuoden 2025 keväällä järjestettiin ensimmäinen Vantaan aikuisopiston yhteiskuntaorientaatio, ja syksyllä on alkamassa toinen.

Kaupunginhallitus 12.1.2026

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ja 20 muun valtuutetun aloitteeseen esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Liitteet:

- allekirjoitettu Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän sekä 20 muun valtuutetun aloite kotoutumisesta ruotsiksi

Täytäntöönpano: Lakiasiat- ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kansainvälisten asiakkaiden palvelupäällikkö Suvi Lindén
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)